

Fort Ellewoutsdijk

Trots bolwerk aan de Westerschelde

Fort Ellewoutsdijk waakt over de brede Westerschelde. In de koele kazematten snuif je de sfeer van het verleden op. Je kunt er wisselende exposities bekijken. Bovenop het fort biedt het uitkijkpunt een fantastisch uitzicht.

Zodra je de poort met zijn loodzware houten deuren passeert, stap je terug in de tijd. In dit negentiende-eeuwse fort komt de geschiedenis tot leven. Een aanval vanuit zee was eeuwenlang een schrikbeeld voor de Zeeuwen. Na de afscheiding van België in 1830 verrees een reeks forten langs de Westerschelde. Deze Scheldelinie moest de scheepvaart bewaken en vuursteun bieden aan vechtende schepen. De meeste forten verdwenen onder de slopershamer. Fort Ellewoutsdijk, gebouwd tussen 1835 en 1839, bleef gespaard. In de Tweede Wereldoorlog hebben de Duitsers er bunkers bijgebouwd. Na de oorlog deed het fort kort dienst als interneringskamp. Later werd defensie eigenaar.

Natuurmonumenten

Sinds 1981 is het fort eigendom van Natuurmonumenten. Je kunt lekker struinen door de onderaardse ruimten. Hier weerklinken nog de echo's van tromgeroffel en soldatenlaarzen. Op de geschutsring, waar vroeger de kanonnen stonden, staat een panoramakijker opgesteld. De Westerschelde wordt druk bevaren en je kunt er ook veel vogels en soms zeehonden zien.

Beschermd monument

Fort Ellewoutsdijk is in de negentiende eeuw gebouwd in de vorm van een zeshoekige redoute of veldschans. Oorspronkelijk was het fort omringd door een gracht. De poort was bereikbaar via een ophaalbrug. Bij dijkverzwaringen eind twintigste eeuw is de zeedijk tegen de aarden wal aangelegd. Daardoor verdween een deel van de fortgracht. De gemetselde zuidkant van het fort telt achttien kazematten, bomvrije gewelven, verzonken in de vestingwal. Hier waren de slaapzalen van de soldaten, het wachtlokaal, de keuken en de kruitmazijnen, gegroepeerd rond de binnenplaats.

Praktische info

Bezoekadres Fort Ellewoutsdijk • Fortweg 2, 4437 AP Ellewoutsdijk.
Parkeren kan naast het fort.

Openingstijden Fort Ellewoutsdijk • Zomer (1 april tot 1 november)
dinsdag t/m zondag open van 10.00 - 17.00 uur. Winter (1 november tot 1 april) woensdag t/m zondag open van 12.00 - 17.00 uur.

Openbaar vervoer • Het fort is per openbaar vervoer te bereiken.
Op 9292.nl kun je alle actuele reisinformatie vinden. Vanaf het busstation op de Grindweg in Ellewoutsdijk is het ongeveer 15 minuten lopen.

Wil je meer weten over de gebieden en activiteiten van Natuurmonumenten in Zeeland ga naar www.natuurmonumenten.nl of kom langs bij infopunt de Zwaakse Weel • Zwaaksedijk 5, 4434 RD Kwadendamme. T (0113) 64 40 44
boswachterfemke@natuurmonumenten.nl

Colofon

Opmaak: SjansenDesign BNL

Tekst: Marion de Boo

Beeld: Natuurmonumenten/ R. Doolgaard, F. Deelstra, Lindoana Todicescu e.a.

Natuurbescherming. Sinds 1905.

Natuurmonumenten beschermt 355 natuurgebieden en waardevolle landschappen met monumentale gebouwen. Overal in Nederland. Voor iedereen. Dat doen we sinds 1905 met steun van vrienden, vrijwilligers, leden en bedrijven. Kijk op de website wat jij voor de natuur kunt doen.

Natuurmonumenten

VOOR
GROTE DOEL

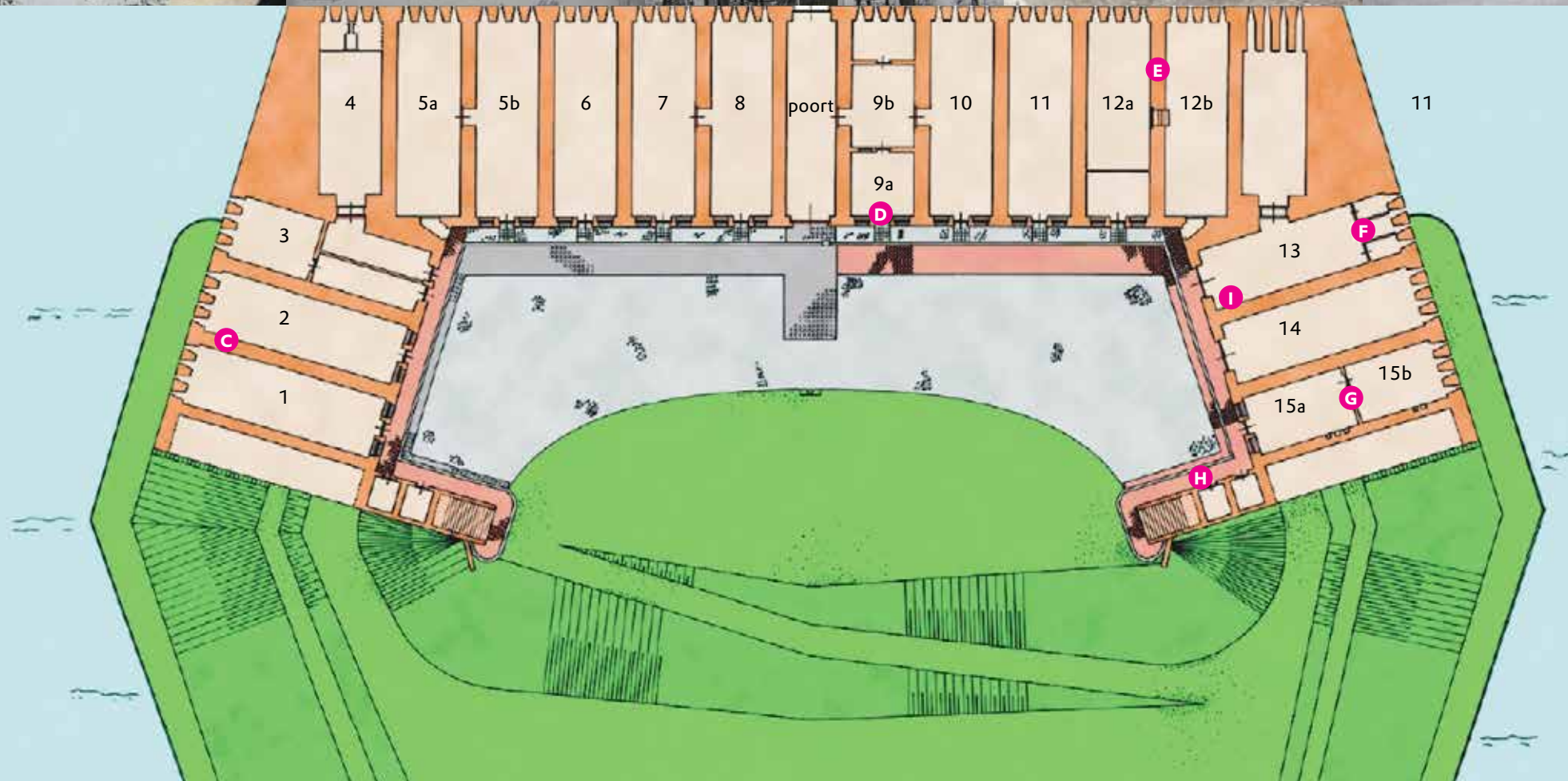
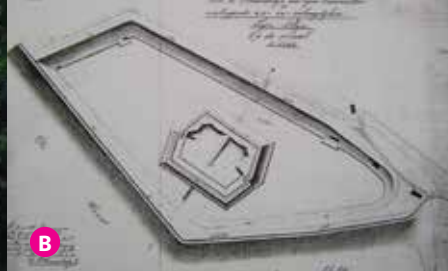
KOMT
DAT
ZIEN

Koele
kazematten

Struin lekker rond en ontdek
alles over Fort Ellewoutsdijk!

Natuurmonumenten

A Op de kazematten stond, elf meter hoog, het geschut opgesteld. De gewelven of kazematten zijn dertien meter lang, met schietgaten aan de buitenzijde. Het woord kazemat komt van het Byzantijnse woord chasmata, dat verwijst naar een vesting met schietgaten.

B Over de gracht lag vroeger een brug. Bij dreigend gevaar werd het middenstuk opgehaald.

C De kazematten 1, 2 en 3 dienden als keuken, wachtlokaal en munitieopslag. De kruikkamer (4) werd verlicht met een kaars in de doorkijk.

D Door de poort kom je in de wachtruimte van de commandant (9a) en de ontvangstruimte (9b). Deze konden verwarmd worden.

E Officiersruimte (12a) en waterbassin (12b).

F De drie cellen (13) hebben etensluikjes (voerkleppen) in de deuren. Op de deuren staan nog teksten die gevangenen uit WOII geschreven hebben.

G Officierskeuken (15a) en washok (15b).

H Onder de trappen vind je de privaten: vier kakdozen op een rijtje. Aan de westzijde zijn ze fraai gerestaureerd.

I Op het dak ligt een laag grond van drie meter dik. Het regenwater zakt via een ingenieus filtersysteem

door deze laag. Via speciale druipkokers komt het in een waterbassin (12b). Resultaat: voldoende, helder drinkwater om een langdurige belegering te doorstaan.